

**МИНИСТЕРСТВО НАУКИ, ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ И
ИННОВАЦИЙ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ**

**КЫРГЫЗСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМ. ЖУСУПА БАЛАСАГЫНА**

**ШКОЛА ДОКТОРАНТУРЫ
PhD ПРОГРАММА «ЖУРНАЛИСТИКА»**

На правах рукописи

УДК:141+070(575,2+510)

АБСТРАКТ

**Диссертационной работы ВАН ЖОСИ на тему:
«Особенности развития новых медиа КР и КНР в условиях роста
влияния социальных сетей (сравнительный анализ)»,
представленной на соискание ученой степени доктора философии PhD
по направлению 530600 «Журналистика»**

Научный руководитель: к.ф.-м.н.,

проф. Таабалдиев К.А.

Зарубежный научный

соруководитель: к.ф.н., доцент

Куантаев Н. К

БИШКЕК 2026

ВВЕДЕНИЕ

Актуальность темы. Тема диссертационной работы актуальна в связи с стремительным сдвигом от традиционных форм медиа к цифровым платформам, что особенно проявляется в контексте социальных сетей. Эти изменения существенно влияют на способы коммуникации и потребления информации. Социальные сети стали важным источником новостей и информации, заменяя традиционные СМИ и играя ключевую роль в формировании общественного мнения. В условиях Кыргызстана и Китая, с их разными политическими и культурными контекстами, влияние социальных сетей приобретает уникальные особенности. Традиционные медиа сталкиваются с необходимостью адаптации к новым условиям, вызванным ростом цифровых платформ и социальных сетей, и изучение реакций медиа этих стран помогает выявить успешные стратегии и подходы. Культурные и политические различия между Кыргызстаном и Китаем делают их интересными объектами для сравнительного анализа, что позволяет глубже понять глобальные тренды в медиа. Кроме того, актуальность темы усиливается ограниченностью существующих исследований в данной области, что подчеркивает необходимость более детального изучения и анализа.

Связь темы диссертации с национальными интересами, крупными научными программами (проектами) и основными научно-исследовательскими работами. Тематика диссертационной работы о новых медиа и социальных сетях в Кыргызстане и Китае тесно переплетается с национальными приоритетами, включая укрепление стабильности, стимулирование экономического роста, развитие гражданского общества, и расширение международного влияния. Это исследование не только способствует пониманию медийных динамик в указанных странах, но и предоставляет инструменты для эффективного взаимодействия с

общественностью, что критически важно для реализации национальных стратегий.

Кроме того, данная диссертационная работа находится в контексте масштабных научных инициатив, таких как пятилетняя программа «Медиа-К». Эта программа направлена на поддержку независимых медиа в Кыргызстане, с акцентом на повышение качества производства новостного контента и медиаграмотности населения.

Цель и задачи исследования

Цель исследования: исследовать и сравнить развитие и функционирование новых медиа в Кыргызстане и Китае в контексте возросшего влияния социальных сетей, а также оценить их влияние на медийные экосистемы обеих стран.

Задачи исследования:

- Определить и описать основные характеристики новых медиа, отличающие их от традиционных медиа.
- Исследовать основные этапы развития новых медиа и разработать их типологию, чтобы выделить ключевые моменты и формы, которые определяют современную медиасреду и способы взаимодействия пользователей с контентом.
- Определить, как новые медиа изменили методы работы журналистов и взаимоотношения с аудиторией.
- Описать ключевые теории и концепции, объясняющие, как социальные сети влияют на медиапотребление и медиа производство.
- Выделить и описать основные современные подходы к изучению влияния социальных медиа на журналистику.
- Сравнить основные этапы и особенности развития медиасферы Кыргызстана и Китая, выделив ключевые сходства и различия, а также их влияние на современное состояние медиапространств этих стран.

- Провести сравнительный анализ особенностей развития и функционирования социальных сетей в медиапространстве Кыргызстана и Китая, выявив уникальные черты и различия в их использовании.
- Разработать исследовательскую методику для проведения сравнительного анализа новостного контента в социальных медиа Кыргызстана и Китая.
- Провести количественный анализ новостного контента в социальных сетях Weibo (Китай) и Facebook (Кыргызстан).
- Провести качественный анализ основных тематических категорий новостных постов на платформах Weibo (Китай) и Facebook (Кыргызстан), выявив ключевые отличия в освещении политических, экономических, общественных, научных, культурных и экологических тем.

Объект исследования: Объектом исследования являются социальные сети (Weibo, Facebook) в медиапространствах Кыргызской Республики и Китайской Народной Республики.

Предмет исследования: Особенности функционирования и влияния социальных сетей на журналистику и информационную среду в условиях цифровой трансформации в двух различных политико-культурных контекстах.

Научная новизна исследования. Научная новизна данного диссертационного исследования проявляется в нескольких аспектах, что делает его уникальным и значимым вкладом в область медиаисследований. Во-первых, впервые проведено комплексное сравнительное исследование медиапространств Кыргызстана и Китая, фокусирующееся на социальных сетях как на ключевых платформах для распространения новостного контента. В данном контексте исследование охватывает не только различия и сходства в тематике и эмоциональном окрасе новостных постов, но и выявляет специфические характеристики аудиторий, их поведенческие особенности и предпочтения в потреблении контента. Во-вторых, в работе использован инновационный подход, сочетающий количественный и

качественный анализ, что позволило глубже понять структуру и содержание новостных сообщений, а также их воздействие на пользователей. В частности, количественный анализ выявил важные статистические закономерности и тенденции, такие как предпочтение текстово-визуальных форматов контента в Китае и текстово-фотографических в Кыргызстане, а также различия в уровне доверия к персональному и официальному источнику новостей. Качественный анализ, в свою очередь, раскрыл глубинные смыслы и подтексты, заложенные в новостных постах, и показал, как культурные и политические контексты влияют на восприятие информации.

Третьим аспектом новизны является изучение влияния государственных и общественных структур на формирование контента в социальных сетях, что позволило раскрыть механизмы цензуры и саморегуляции в медиапространствах двух стран. Исследование выявило, что в Китае новостной контент часто акцентируется на позитивных аспектах государственного управления и успехах в различных сферах, тогда как в Кыргызстане пользователи социальных сетей демонстрируют большую свободу в выражении критических взглядов на политику и экономику. Этот аспект исследования не только обогащает теоретические знания о медиаполитике, но и предоставляет практические рекомендации для разработки стратегий управления медиа и информацией в условиях глобальных вызовов.

Таким образом, данное диссертационное исследование представляет собой значимый вклад в изучение современных медиа практик и тенденций в условиях глобализации и цифровой трансформации. Оно открывает новые горизонты для понимания сложных взаимосвязей между медиаконтентом, аудиторией и социально-политическими структурами, а также предлагает новые методологические подходы к анализу медиапространств различных стран и регионов.

Практическая значимость полученных результатов: Практическая значимость полученных результатов данного диссертационного исследования заключается в их потенциальном применении в различных сферах и на разных уровнях. Во-первых, результаты исследования могут быть полезны для государственных и общественных структур, занимающихся разработкой и внедрением медиа- и информационных политик. Полученные данные о предпочтениях пользователей социальных сетей, их реакции на новостной контент и доверии к различным источникам информации позволяют более точно формировать стратегии информационного воздействия, а также разработать меры по поддержке информационной безопасности и защите от дезинформации.

Во-вторых, исследование может быть полезным для журналистов, редакторов и других профессионалов в области медиа. Глубокий анализ контента и выявленные тенденции в восприятии новостей помогут более эффективно адаптировать медийные материалы под потребности и ожидания целевых аудиторий.

В-третьих, результаты исследования могут быть применены в образовательной и научной сферах. Вузовские программы по журналистике, медиакоммуникациям и социологии могут использовать результаты данного исследования для обогащения учебных курсов и разработки учебных материалов, которые отражают современные тенденции в медиа. Кроме того, исследование может служить основой для дальнейших научных исследований, посвященных сравнительному анализу медиа практик в различных культурных и политических контекстах.

В-четвертых, исследование может быть полезно для представителей бизнеса, особенно тех, кто занимается маркетингом и рекламой. Понимание того, как пользователи социальных сетей воспринимают различный контент, может помочь в разработке более эффективных рекламных стратегий и

маркетинговых кампаний, ориентированных на специфические особенности разных аудиторий.

Таким образом, практическая значимость результатов данного диссертационного исследования проявляется в широком спектре возможностей их применения для улучшения медиа- и информационных стратегий, образовательных программ и маркетинговых решений, а также для повышения общей информационной грамотности и культурного обмена между странами.

Основные положения, выносимые на защиту:

1. Сравнительный анализ новостного контента: Исследование показало, что существуют значительные различия в форматах, типах авторства, локализации и эмоциональном окрасе новостных постов в социальных сетях Weibo и Facebook, отражающие культурные и социальные особенности Китая и Кыргызстана. Это позволяет утверждать, что медиасреды каждой страны формируют уникальные информационные экосистемы, влияющие на восприятие и распространение информации.

2. Роль социальных сетей в формировании общественного мнения: Выявлено, что социальные сети играют ключевую роль в формировании общественного мнения в обеих странах, но с различным фокусом. В Китае Weibo поддерживает официальную позицию правительства и способствует формированию позитивного имиджа, тогда как в Кыргызстане Facebook предоставляет платформу для выражения широкого спектра мнений и критических взглядов.

3. Тематическая структура и содержание новостных постов: Анализ показал, что политические и экономические темы доминируют в обоих медиапространствах, но акценты различаются. В Китае внимание сосредоточено на успехах и достижениях, тогда как в Кыргызстане обсуждаются реальные проблемы и вызовы. Это свидетельствует о

различных приоритетах и интересах пользователей социальных сетей в каждой стране.

4. Эффективность различных форматов контента: Исследование выявило, что комбинированные форматы (текст с фото или видео) являются наиболее популярными среди пользователей как Weibo, так и Facebook. Это указывает на важность мультимедийного подхода в создании эффективного новостного контента, который привлекает внимание и обеспечивает лучшее восприятие информации.

5. Влияние культурных и социальных факторов на использование социальных сетей: Диссертация утверждает, что культурные и социальные контексты значимо влияют на то, как пользователи воспринимают и используют социальные сети. В Китае пользователи склонны к поддержанию официальной позиции и позитивного имиджа, тогда как в Кыргызстане они более открыты к критике и выражению разнообразных мнений.

Эти положения демонстрируют новизну и значимость проведенного исследования, а также его вклад в понимание роли и функционирования социальных сетей в различных культурных и социальных контекстах.

Структура и объем диссертации. Диссертационная работа состоит из введения, трех глав, заключения, списка использованных источников. Общий объем работы – 131 страница.

В первой главе «Теоретико-методологические основы исследования новых медиа» сформированы теоретические и методологические основы исследования новых медиа и их влияния на журналистику. В части 1.1. «Концептуальная матрица новых медиа: дефиниция, сущностные характеристики, близкие категории» автор обосновывает необходимость поиска и уточнения дефиниции «новых медиа» в условиях стремительного развития технологий и трансформации традиционных форм коммуникации, подчёркивая, что цифровая революция и переход к интернет-среде изменяют способы взаимодействия, обмена информацией и потребления контента. В

части 1.2 «Периодизация и типология новых медиа» автор анализирует историческую эволюцию медиасреды, выделяя ключевые этапы развития новых медиа и подчеркивая, как технологические инновации и социальные трансформации влияли на способы производства, распространения и потребления информации. В части 1.3. «Трансформация журналистики в условиях новых медиа.» автор рассматривает глубокие изменения в сфере журналистики, вызванные цифровыми каналами, такими как социальные сети, блоги и мобильные платформы, которые радикально преобразуют медийный ландшафт. Журналистика претерпевает качественную трансформацию: традиционный медиа подход, где профессионалы выступали единственными посредниками между источниками информации и аудиторией, сменяется моделью «многие со многими», в которой активное участие пользователей становится неотъемлемой частью создания, отбора и распространения новостного контента. В части 1.4. «Социальные сети как особая модель медиапотребления и медиа производства: обзор «старых» и современных теоретических подходов» автор демонстрирует, как социальные сети радикально трансформировали традиционные модели медиапотребления и медиа производства, обеспечивая двустороннее взаимодействие между создателями контента и аудиторией, что приводит к размыванию границ между производителями и потребителями и порождает демократизированные формы обмена информацией. В части 1.5. «Новейший научный дискурс о социальных медиа в контексте журналистики: тренды теоретического осмысления.» анализирует современные подходы к изучению влияния социальных медиа на журналистику, подчёркивая, что цифровая циркуляция новостей и автоматизация производства контента кардинально изменили традиционные представления о роли СМИ.

Во второй главе «Методология исследования социальных сетей в Кыргызстане и Китае.» подчеркнута обоснованность методологического подхода для сравнительного анализа медиапространств.

В части 2.1. «Медиапространство Кыргызстана и Китая как объект исследования: ретроспективный анализ и общая архитектура» автор осуществляет всесторонний анализ медийных систем двух стран, рассматривая их развитие как с исторической, так и с современно-технологической позиций, что позволяет выявить ключевые особенности, общие тенденции и принципиальные различия в функционировании их медиапространств. В части 2.2. «Особенности развития и функционирования социальных сетей в медиапространстве Кыргызстана и Китая как предмет исследования» автор анализирует специфику развития социальных сетей в двух странах, выделяя их уникальные черты, обусловленные различиями в политических, экономических и культурных контекстах. В части 2.3. «Методика и исследовательская стратегия сравнительного эмпирического изучения современного состояния социальных медиа в Кыргызстане и КНР» описывается комплексный подход к сравнительному анализу новостного контента, публикуемого в социальных медиа двух стран, который включает как количественный, так и качественный контент-анализ.

В третьей главе «Сравнительный анализ современного состояния социальных медиа в Кыргызстане и КНР» сформированы сравнительные выводы, демонстрирующие уникальные медиа практики Кыргызстана и Китая.

В части 3.1 автор проводит сравнительный анализ новостного контента на платформах Weibo (Китай) и Facebook (Кыргызстан).

В Weibo доминируют насыщенные форматы: текст с фото (42,3%) и текст с видео (38,1%), текстовые публикации составляют 14,5%. В кыргызстанском Facebook преобладают посты с текстом и фото (58,3%), текст с видео – 22,2%.

На Weibo 89,4% публикаций имеют персональное авторство, на Facebook – 62,4% при большей доле ссылок на официальные источники (37,6% против 10,6%).

В Weibo 45,5% постов посвящены национальным темам, 39,0% – глобальным, 15,5% – локальным. В кыргызстанском Facebook преобладают национальные новости (67,4%), глобальные – 20,0%, локальные – 12,6%.

Эмоциональный окрас преимущественно нейтрален (67,3% на Weibo и 72,1% на Facebook). На Weibo позитивных постов больше (23,7% против 10,4%), негативных – меньше (9,0% против 17,5%).

Тематический анализ показал: на Weibo политика представлена в 35,9% постов, экономика – 18,6%, культура – 19,4%. В кыргызстанском Facebook доминирует политика (47,6%), экономика – 31,1%, остальные темы представлены слабее.

Различия отражают специфические культурные, технологические и социальные контексты стран.

В части 3.2. «Особенности содержательной структуры новостных постов: качественный анализ» автор проводит глубокий качественный анализ тематических категорий новостного контента на платформах Weibo (Китай) и Facebook (Кыргызстан), выявляя существенные различия в подходах к освещению различных тем.

Личный вклад соискателя и апробация результатов исследования: Соискатель самостоятельно разработал и представил концептуальную матрицу новых медиа, включающую дефиницию, сущностные характеристики и близкие категории. Этот вклад стал основой для дальнейшего теоретического осмысления и анализа новых медиа в условиях цифровой трансформации.

Важным элементом диссертации стало создание методологии сравнительного исследования социальных сетей в Кыргызстане и Китае. Соискатель предложил уникальную исследовательскую стратегию, сочетая количественный и качественный анализ, что позволило глубже понять специфику медийных процессов в двух странах с различными политическими и культурными контекстами.

Соискатель лично организовал и провел сбор данных, анализируя новостной контент в социальных сетях Weibo (Китай) и Facebook (Кыргызстан). Исследование включало как количественные аспекты, так и качественный анализ содержания и эмоционального окраса новостных постов.

В диссертации особое внимание уделено трансформации журналистики в условиях новых медиа. Соискатель проанализировал изменения в роли журналистов и медиапотребления, учитывая влияние социальных сетей и цифровых платформ на традиционные СМИ.

Проведен глубокий анализ влияния культурных и социальных факторов на использование и восприятие социальных сетей в Кыргызстане и Китае, выявлены ключевые различия и сходства в медиапотреблении.

На основе полученных результатов соискатель предложил рекомендации для государственных и общественных структур, журналистов, образовательных учреждений и представителей бизнеса по эффективному использованию социальных сетей и разработке медиастратегий.

Докторант представила результаты на научно-практических конференциях 2023 и 2024 годов, включая конференцию «Апробация научных результатов исследований зарубежных PhD докторантов КНУ им. Ж. Баласагына». Темой доклада стало аналитическое сравнение социальных сетей Кыргызстана и Китая.

По итогам исследования опубликованы три статьи в базе Scopus:

1.«Analyzing the impact of social media on the formation of public opinion and trust in information in contemporary journalism in Kyrgyzstan» (журнал «National Communication Association»). Исследовано влияние социальных сетей на формирование общественного мнения.

2. «Exploring the Dynamics of Multimodal Discourse in Social Media News: Addressing Research Gaps in Interaction, Affordances, and Temporal Patterns» (журнал «Forum for Linguistic Studies »). Проведен анализ

динамических характеристик мультимодального дискурса, изучающего новости в социальных сетях.

3. «Comparing Social Media in China and Kyrgyz Republic: Trends, Influence, and Cultural Differences» (журнал «Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication»). Приведен сравнительный анализ различий в развитии социальных сетей в Китае и Кыргызстане.

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ, ИЛИМ ЖАНА
ИННОВАЦИЯЛАР МИНИСТРЛИГИ**

**ЖУСУП БАЛАСАГЫН АТЫНДАГЫ КЫРГЫЗ УЛУТТУК
УНИВЕРСИТЕТИ**

**ДОКТОРАНТУРА МЕКТЕБИ «ЖУРНАЛИСТИКА» PhD
ПРОГРАММАСЫ**

Кол жазма укугунда

УДК: 141+070(575,2+510)

АБСТРАКТ

**ВАН ЖОСИнин 530600 «Журналистика» багыты боюнча философия
доктору (PhD) окумуштуулук даражасын алуу үчүн сунушталган**

**«Социалдык тармактардын таасиринин өсүшү астында КР жана КЭР
жаңы медиаларынын өнүгүү өзгөчөлүктөрү (салыштырмалуу талдоо)»
темасындагы диссертациялык ишине**

Илимий жетекчиси: ф.-м.и.к.,
проф. Таабалдиев К.А.

Чет элдик илимий кеңешчиси:
ф.и.к., доцент Куантаев Н.К.

БИШКЕК 2026

КИРИШҮҮ

Теманын актуалдуулугу. Салттуу медиа формаларынан санариптик платформаларга тездик менен өтүү процесси, өзгөчө социалдык тармактардын контекстинде байкалып жаткандыктан, диссертациялык иштин темасы өтө актуалдуу болуп саналат. Бул өзгөрүүлөр коммуникация ыкмаларына жана маалыматты керектөөгө олуттуу таасирин тийгизүүдө. Социалдык тармактар салттуу жалпыга маалымдоо каражаттарын (ЖМК) алмаштырып, жаңылыктардын жана маалыматтардын маанилүү булагына айланды, ошондой эле коомдук пикирди калыптандырууда негизги ролду ойноп жатат. Саясий жана маданий контексттери ар башка болгон Кыргызстан менен Кытайдын шарттарында социалдык тармактардын таасири уникалдуу өзгөчөлүктөргө ээ болууда. Салттуу медиа санариптик платформалардын жана социалдык тармактардын өсүшү менен шартталган жаңы шарттарга ыңгайлашуу зарылчылыгына дуушар болууда. Бул өлкөлөрдүн медиа реакцияларын изилдөө ийгиликтүү стратегияларды жана ыкмаларды аныктоого жардам берет. Кыргызстан менен Кытайдын ортосундагы маданий жана саясий айырмачылыктар аларды салыштырмалуу талдоо үчүн кызыктуу объектке айланып, медиадагы глобалдык тренддерди тереңирээк түшүнүүгө мүмкүндүк берет. Мындан тышкары, бул тармактагы учурдагы изилдөөлөрдүн чектелүүлүгү теманын актуалдуулугун дагы да күчөтүп, деталдуу изилдөө жана талдоо жүргүзүү зарылдыгын көрсөтүп турат.

Диссертациянын темасынын улуттук кызыкчылыктар, ири илимий программалар (долбоорлор) жана негизги илимий-изилдөө иштери менен байланышы. Кыргызстан менен Кытайдагы жаңы медиа жана социалдык тармактар жөнүндөгү диссертациялык иштин тематикасы улуттук артыкчылыктар, анын ичинде туруктуулукту чыңдоо, экономикалык өсүштү стимулдаштыруу, жарандык коомду өнүктүрүү жана эл аралык таасирди кеңейтүү менен тыгыз байланышкан. Бул изилдөө аталган өлкөлөрдөгү медиа

динамикасын түшүнүүгө гана көмөктөшпөстөн, коомчулук менен натыйжалуу өз ара аракеттенүү үчүн куралдарды сунуштайт, бул улуттук стратегияларды ишке ашыруу үчүн өтө маанилүү.

Мындан тышкары, бул диссертациялык иш беш жылдык «Медиа-К» программасы сыяктуу масштабдуу илимий демилгелердин контекстинде турат. Бул программа Кыргызстандагы көз карандысыз медианы колдоого, жаңылыктар контентин өндүрүүнүн сапатын жогорулатууга жана калктын медиа сабаттуулугун арттырууга багытталган.

Изилдөөнүн максаты жана милдеттери

Изилдөөнүн максаты: Социалдык тармактардын таасири күчөгөн контекстте Кыргызстан менен Кытайдагы жаңы медианын өнүгүүсүн жана иштешин изилдөө, салыштыруу, ошондой эле алардын эки өлкөнүн медиа экосистемаларына тийгизген таасирин баалоо.

Изилдөөнүн милдеттери:

-Жаңы медианы салттуу медиадан айырмалап турган негизги мүнөздөмөлөрдү аныктоо жана сыпаттоо.

-Жаңы медианын өнүгүүсүнүн негизги этаптарын изилдөө жана заманбап медиа чөйрөнү, ошондой эле колдонуучулардын контент менен өз ара аракеттенүү ыкмаларын аныктоочу негизги учурларды жана формаларды бөлүп көрсөтүү үчүн алардын типологиясын иштеп чыгуу.

-Жаңы медиа журналисттердин иштөө ыкмаларын жана аудитория менен болгон мамилесин кандайча өзгөрткөнүн аныктоо.

-Социалдык тармактар медиа керектөөгө жана медиа өндүрүшкө кандай таасир этерин түшүндүргөн негизги теорияларды жана концепцияларды сыпаттоо.

-Социалдык медианын журналистикага тийгизген таасирин изилдөөдөгү заманбап негизги ыкмаларды бөлүп көрсөтүү жана сыпаттоо.

-Кыргызстан менен Кытайдын медиа чөйрөсүнүн өнүгүүсүнүн негизги этаптарын жана өзгөчөлүктөрүн салыштыруу, негизги окшоштуктар менен

айырмачылыктарды, ошондой эле алардын бул өлкөлөрдүн медиа мейкиндигинин азыркы абалына тийгизген таасирин бөлүп көрсөтүү.

-Кыргызстан менен Кытайдын медиа мейкиндигинде социалдык тармактардын өнүгүү жана иштөө өзгөчөлүктөрүнө салыштырмалуу талдоо жүргүзүү, аларды колдонуудагы уникалдуу белгилерди жана айырмачылыктарды аныктоо.

-Кыргызстан менен Кытайдын социалдык медиасындагы жаңылыктар контентин салыштырмалуу талдоо үчүн изилдөө методикасын иштеп чыгуу.

-Weibo (Кытай) жана Facebook (Кыргызстан) социалдык тармактарындагы жаңылыктар контентине сандык (квантитативдик) талдоо жүргүзүү.

-Weibo (Кытай) жана Facebook (Кыргызстан) платформаларындагы жаңылыктар постторунун негизги тематикалык категорияларына сапаттык (квалитативдик) талдоо жүргүзүп, саясий, экономикалык, коомдук, илимий, маданий жана экологиялык темалардын чагылдырылышындагы негизги айырмачылыктарды аныктоо.

Изилдөөнүн объекти: Кыргыз Республикасынын жана Кытай Эл Республикасынын медиа мейкиндигиндеги социалдык тармактар (Weibo, Facebook) изилдөөнүн объектиси болуп саналат.

Изилдөөнүн предмети: Эки башка саясий-маданий контексттеги санариптик трансформация шарттарында социалдык тармактардын журналистикага жана маалыматтык чөйрөгө тийгизген таасиринин жана иштешинин өзгөчөлүктөрү.

Изилдөөнүн илимий жаңылыгы. Бул диссертациялык изилдөөнүн илимий жаңылыгы бир нече аспектиде байкалат, бул аны медиа изилдөөлөр тармагына кошкон уникалдуу жана маанилүү салым катары мүнөздөйт».

Биринчиден, алгачкы жолу социалдык тармактарга жаңылыктар контентин таркатуучу негизги платформа катары көңүл буруу менен Кыргызстан менен Кытайдын медиа мейкиндиктерине комплекстүү салыштырмалуу изилдөө жүргүзүлдү. Бул контекстте изилдөө жаңылыктар постторунун

тематикасындагы жана эмоционалдык маанайдагы айырмачылыктарды жана окшоштуктарды гана эмес, аудиториянын өзгөчө мүнөздөмөлөрүн, алардын жүрүм-турум өзгөчөлүктөрүн жана контентти керектөөдөгү артыкчылыктарын ачып берет.

Экинчиден, иште сандык жана сапаттык талдоону айкалыштырган инновациялык ыкма колдонулган, бул жаңылык билдирүүлөрүнүн түзүмүн жана мазмунун, ошондой эле алардын колдонуучуларга тийгизген таасирин тереңирээк түшүнүүгө мүмкүндүк берди. Тактап айтканда, сандык талдоо Кытайдагы контенттин тексттик-визуалдык форматтарына жана Кыргызстандагы тексттик-сүрөттүк форматтарга болгон артыкчылыктарды, ошондой эле жаңылыктардын жеке жана расмий булактарына болгон ишеним деңгээлиндеги айырмачылыктар сыяктуу маанилүү статистикалык мыйзам ченемдүүлүктөрдү жана тенденцияларды аныктады.

Үчүнчүдөн, жаңылыктын дагы бир аспектиси — социалдык тармактардагы контенттин калыптанышына мамлекеттик жана коомдук түзүмдөрдүн тийгизген таасирин изилдөө болуп саналат, бул эки өлкөнүн медиа мейкиндиктериндеги цензура жана өзүн-өзү жөнгө салуу механизмдерин ачып берүүгө мүмкүндүк берди. Изилдөө көрсөткөндөй, Кытайда жаңылыктар контенти көбүнчө мамлекеттик башкаруунун позитивдүү жактарына жана ар кыл чөйрөлөрдөгү ийгиликтерге басым жасаса, Кыргызстанда социалдык тармактардын колдонуучулары саясат менен экономикага карата сын көз караштарын билдирүүдө кыйла эркиндикти көрсөтүшөт. Изилдөөнүн бул аспектиси медиа саясат жөнүндөгү теориялык билимдерди байытып гана койбостон, глобалдык чакырыктар шартында медиа жана маалыматты башкаруу стратегияларын иштеп чыгуу үчүн практикалык сунуштарды берет.

Ошентип, бул диссертациялык изилдөө глобалдашуу жана санариптик трансформация шарттарында заманбап медиа практикаларды жана тенденцияларды изилдөөгө кошулган олуттуу салым болуп саналат. Ал

медиа контент, аудитория жана социалдык-саясий түзүмдөрдүн ортосундагы татаал өз ара байланыштарды түшүнүү үчүн жаңы горизонтторду ачат, ошондой эле ар башка өлкөлөрдүн жана аймактардын медиа мейкиндиктерин талдоо үчүн жаңы методологиялык ыкмаларды сунуштайт.

Алынган натыйжалардын практикалык маанилүүлүгү: Бул диссертациялык изилдөөнүн жыйынтыктарынын практикалык маанилүүлүгү алардын ар кыл чөйрөлөрдө жана деңгээлдерде колдонулуу потенциалы менен шартталат.

- **Биринчиден,** изилдөөнүн натыйжалары медиа жана маалыматтык саясатты иштеп чыгуу жана ишке ашыруу менен алектенген мамлекеттик жана коомдук түзүмдөр үчүн пайдалуу болушу мүмкүн. Социалдык тармак колдонуучуларынын артыкчылыктары, алардын жаңылыктар контентине болгон реакциясы жана ар кандай маалымат булактарына болгон ишеними тууралуу алынган маалыматтар маалыматтык таасир этүү стратегияларын тагыраак калыптандырууга, ошондой эле маалыматтык коопсуздукту колдоо жана дезинформациядан коргоо чараларын иштеп чыгууга мүмкүндүк берет.
- **Экинчиден,** изилдөө журналисттер, редакторлор жана медиа чөйрөсүндөгү башка адистер үчүн пайдалуу болушу мүмкүн. Контентти терең талдоо жана жаңылыктарды кабыл алуудагы аныкталган тенденциялар медиа материалдарды максаттуу аудиториянын муктаждыктарына жана күтүүлөрүнө натыйжалуураак ылайыкташтырууга жардам берет.
- **Үчүнчүдөн,** изилдөөнүн натыйжалары билим берүү жана илим чөйрөлөрүндө колдонулушу мүмкүн. Жогорку окуу жайлардын журналистика, медиа-коммуникация жана социология программалары бул изилдөөнүн жыйынтыктарын окуу курстарын байытуу жана медиадагы заманбап тенденцияларды чагылдырган окуу материалдарын иштеп чыгуу үчүн пайдалана алышат. Мындан

тышкары, бул иш ар башка маданий жана саясий контексттердеги медиа практикаларды салыштырмалуу талдоого арналган кийинки илимий изилдөөлөр үчүн негиз болуп бере алат.

- **Төртүнчүдөн,** изилдөө бизнес өкүлдөрү, өзгөчө маркетинг жана жарнама менен алектенгендер үчүн пайдалуу болушу мүмкүн. Социалдык тармак колдонуучуларынын ар кандай контентти кандай кабыл аларын түшүнүү ар башка аудиториялардын өзгөчөлүктөрүнө багытталган натыйжалуу жарнамалык стратегияларды жана маркетингдик кампанияларды иштеп чыгууга көмөктөшөт.

Ошентип, бул диссертациялык изилдөөнүн натыйжаларынын практикалык маанилүүлүгү медиа жана маалыматтык стратегияларды, билим берүү программаларын жана маркетингдик чечимдерди жакшыртуу, ошондой эле жалпы маалыматтык сабаттуулукту жогорулатуу жана өлкөлөр ортосундагы маданий алмашууну чыңдоо үчүн колдонуу мүмкүнчүлүктөрүнүн кеңири спектринде көрүнөт.

Коргоого сунушталуучу негизги жоболор:

1. Жаңылыктар контентин салыштырмалуу талдоо: Изилдөө көрсөткөндөй, Weibo жана Facebook социалдык тармактарындагы жаңылыктар постторунун форматтарында, авторлуктун түрлөрүндө, локализациясында жана эмоционалдык маанайында Кытай менен Кыргызстандын маданий жана социалдык өзгөчөлүктөрүн чагылдырган олуттуу айырмачылыктар бар. Бул ар бир өлкөнүн медиа чөйрөсү маалыматты кабыл алууга жана таркатууга таасир этүүчү уникалдуу маалыматтык экосистемаларды калыптандырат деп ырастоого негиз берет.

2. Коомдук пикирди калыптандырууда социалдык тармактардын ролу: Социалдык тармактар эки өлкөдө тең коомдук пикирди калыптандырууда негизги ролду ойноору аныкталды, бирок алардын багыттары ар башка. Кытайда Weibo өкмөттүн расмий позициясын колдойт жана позитивдүү имидждин калыптанышына көмөктөшөт, ал эми Кыргызстанда Facebook ар

кыл пикирлерди жана сын көз караштарды билдирүү үчүн аянтча болуп берет.

3. Жаңылыктар постторунун тематикалык түзүмү жана мазмуну: Талдоо көрсөткөндөй, эки медиа мейкиндикте тең саясий жана экономикалык темалар үстөмдүк кылат, бирок акценттер ар башка. Кытайда негизги көңүл ийгиликтерге жана жетишкендиктерге бурулса, Кыргызстанда реалдуу көйгөйлөр жана чакырыктар талкууланат. Бул ар бир өлкөдөгү социалдык тармак колдонуучуларынын приоритеттери жана кызыкчылыктары ар башка экенин айгинелейт.

4. Контенттин ар кандай форматтарынын натыйжалуулугу: Изилдөө Weibo жана Facebook колдонуучуларынын арасында айкалыштырылган форматтар (текст менен сүрөт же видео) эң популярдуу экенин көрсөттү. Бул көңүлдү бурган жана маалыматты жакшы кабыл алууну камсыз кылган натыйжалуу жаңылыктар контентин түзүүдө мультимедиялык ыкманын маанилүүлүгүн көрсөтөт.

5. Социалдык тармактарды колдонууга маданий жана социалдык факторлордун таасири: Диссертацияда маданий жана социалдык контексттер колдонуучулардын социалдык тармактарды кабылдоо жана пайдалануу ыкмаларына олуттуу таасир этери далилденет. Кытайда колдонуучулар расмий позицияны жана позитивдүү имиджди колдоого ыктаса, Кыргызстанда алар сын айтууга жана ар түрдүү пикирлерди билдирүүгө кыйла ачык болушат.

Бул жоболор жүргүзүлгөн изилдөөнүн жаңылыгын жана маанилүүлүгүн, ошондой эле анын ар кандай маданий жана социалдык контексттердеги социалдык тармактардын ролун жана иштешин түшүнүүгө кошкон салымын айгинелейт.

Диссертациянын түзүмү жана көлөмү. Диссертациялык иш киришүүдөн, үч бөлүмдөн, корутундудан жана колдонулган булактардын тизмесинен турат. Иштин жалпы көлөмү – 131 бет.

Биринчи бөлүмдө — «Жаңы медианы изилдөөнүн теориялык-методологиялык негиздери» — жаңы медианы жана алардын журналистикага тийгизген таасирин изилдөөнүн теориялык жана методологиялык базасы калыптанган. 1.1-бөлүкчөдө («Жаңы медианын концептуалдык матрицасы: дефинициясы, маанилүү мүнөздөмөлөрү, тектеш категориялары») автор технологиялардын тез өнүгүүсү жана коммуникациянын салттуу формаларынын трансформациясы шартында «жаңы медиа» дефинициясын издөө жана тактоо зарылчылыгын негиздейт. Ошондой эле санариптик революция жана интернет-чөйрөгө өтүү өз ара аракеттенүү, маалымат алмашуу жана контентти керектөө ыкмаларын өзгөртүп жатканын баса белгилейт. 1.2-бөлүкчөдө («Жаңы медианын мезгилдерге бөлүнүшү жана типологиясы») автор медиа чөйрөнүн тарыхый эволюциясын талдап, жаңы медианын өнүгүүсүнүн негизги этаптарын бөлүп көрсөтөт жана технологиялык инновациялар менен социалдык трансформациялар маалыматты өндүрүү, таркатуу жана керектөө ыкмаларына кандайча таасир эткендигин ачып берет. 1.3-бөлүкчөдө («Жаңы медиа шарттарында журналистиканын трансформациясы») социалдык тармактар, блогдор жана мобилдик платформалар сыяктуу санариптик каналдар тарабынан шартталган журналистика чөйрөсүндөгү терең өзгөрүүлөр каралат. Журналистика сапаттык трансформацияга дуушар болууда: адистер маалымат булактары менен аудиториянын ортосундагы жалгыз ортомчу болгон салттуу медиа ыкмасы «көптөн көпкө» моделине алмашып, анда колдонуучулардын активдүү катышуусу жаңылыктар контентин түзүүнүн, тандоонун жана таркатуунун ажырагыс бөлүгү болуп калды. 1.4-бөлүкчөдө («Социалдык тармактар медиа-керектөөнүн жана медиа-өндүрүштүн өзгөчө модели катары: «эски» жана заманбап теориялык ыкмаларга сереп») автор социалдык тармактар медиа-керектөө менен медиа-өндүрүштүн салттуу моделдерин радикалдуу түрдө өзгөрткөнүн, контентти түзүүчүлөр менен аудиториянын ортосунда эки тараптуу өз ара аракеттенүүнү камсыз

кылганын көрсөтөт. Бул болсо өндүрүүчүлөр менен керектөөчүлөрдүн ортосундагы чек аралардын жоюлушуна жана маалымат алмашуунун демократиялашкан формаларынын пайда болушуна алып келет. 1.5-бөлүкчөдө («Журналистика контекстиндеги социалдык медиа жөнүндөгү заманбап илимий дискурс: теориялык түшүнүүнүн тренддери») социалдык медианын журналистикага тийгизген таасирин изилдөөдөгү заманбап ыкмалар талданат. Мында жаңылыктардын санариптик циркуляциясы жана контент өндүрүшүнүн автоматташтырылышы ЖМКнын ролу жөнүндөгү салттуу түшүнүктөрдү түп-тамырынан бери өзгөрткөнү баса белгиленет.

Экинчи бөлүмдө — «Кыргызстанда жана Кытайда социалдык тармактарды изилдөө методологиясы» — медиа мейкиндиктерди салыштырмалуу талдоо үчүн методологиялык ыкманын негиздүүлүгү такталган. 2.1-бөлүкчөдө («Кыргызстандын жана Кытайдын медиа мейкиндиги изилдөө объектиси катары: ретроспективдүү талдоо жана жалпы архитектоникасы») автор эки өлкөнүн медиа системаларына ар тараптуу талдоо жүргүзөт. Алардын өнүгүүсүн тарыхый жана заманбап-технологиялык көз караштан карап чыгуу менен, медиа мейкиндиктердин иштешиндеги негизги өзгөчөлүктөрдү, жалпы тенденцияларды жана принципалдуу айырмачылыктарды аныктоого мүмкүндүк берет. 2.2-бөлүкчөдө («Кыргызстандын жана Кытайдын медиа мейкиндигиндеги социалдык тармактардын өнүгүү жана иштөө өзгөчөлүктөрү изилдөө предмети катары») автор эки өлкөдөгү социалдык тармактардын өнүгүү өзгөчөлүктөрүн талдап, алардын саясий, экономикалык жана маданий контексттердеги айырмачылыктардан улам келип чыккан уникалдуу белгилерин бөлүп көрсөтөт. 2.3-бөлүкчөдө («Кыргызстандагы жана КЭРдеги социалдык медианын азыркы абалын салыштырмалуу эмпирикалык изилдөөнүн методикасы жана стратегиясы») эки өлкөнүн социалдык медиасында жарыяланган жаңылыктар контентин салыштырмалуу талдоо боюнча комплекстүү ыкма сүрөттөлөт, ал өзүнө сандык жана сапаттык контент-анализди камтыйт.

Үчүнчү бөлүмдө — «Кыргызстандагы жана КЭРдеги социалдык медианын азыркы абалын салыштырмалуу талдоо» — Кыргызстан менен Кытайдын уникалдуу медиа практикаларын көрсөткөн салыштырмалуу корутундулар калыптанган. 3.1-бөлүкчөдө автор Weibo (Кытай) жана Facebook (Кыргызстан) платформаларындагы жаңылыктар контентине салыштырмалуу талдоо жүргүзөт.

- Weibo платформасында маалыматка каныккан форматтар үстөмдүк кылат: текст менен сүрөт (42,3%) жана текст менен видео (38,1%), ал эми таза тексттик жарыялар 14,5%ды түзөт. Кыргызстандык Facebookта текст менен сүрөт камтылган посттор (58,3%) үстөмдүк кылат, текст менен видео – 22,2%ды түзөт.
- Weibодо жарыялардын 89,4%ы жеке авторлукка таандык, Facebookта бул көрсөткүч 62,4%ды түзөт, бирок мында расмий булактарга шилтеме берүү үлүшү жогору (10,6%га каршы 37,6%).
- Weibодо посттордун 45,5%ы улуттук темаларга, 39,0%ы глобалдык, 15,5%ы локалдык темаларга арналган. Кыргызстандык Facebookта улуттук жаңылыктар үстөмдүк кылат (67,4%), глобалдык – 20,0%, локалдык – 12,6%.
- Эмоционалдык маанай негизинен нейтралдуу (Weibодо 67,3% жана Facebookта 72,1%). Weibодо позитивдүү посттор көбүрөөк (10,4%га каршы 23,7%), негативдүү посттор азыраак (17,5%га каршы 9,0%).
- Тематикалык талдоо төмөнкүнү көрсөттү: Weibодо саясат посттордун 35,9%ын, экономика – 18,6%ын, маданият – 19,4%ын түзөт. Кыргызстандык Facebookта саясат үстөмдүк кылат (47,6%), экономика – 31,1%, калган темалар алсызыраак чагылдырылган.

Бул айырмачылыктар өлкөлөрдүн спецификалык маданий, технологиялык жана социалдык контексттерин чагылдырат. 3.2-бөлүкчөдө («Жаңылыктар постторунун мазмундук түзүмүнүн өзгөчөлүктөрү: сапаттык талдоо») автор Weibo (Кытай) жана Facebook (Кыргызстан) платформаларындагы

жаңылыктар контентинин тематикалык категорияларына терең сапаттык (квалитативдик) талдоо жүргүзүп, ар кандай темаларды чагылдыруудагы мамилелердин олуттуу айырмачылыктарын ачып берет.

Изилдөөчүнүн жеке салымы жана натыйжалардын апробациясы:

Изилдөөчү жаңы медианын дефинициясын, маанилүү мүнөздөмөлөрүн жана тектеш категорияларын камтыган концептуалдык матрицасын өз алдынча иштеп чыккан жана сунуштаган. Бул салым санариптик трансформация шарттарында жаңы медианы андан ары теориялык жактан түшүнүү жана талдоо үчүн негиз болду.

Диссертациянын маанилүү элементи катары Кыргызстан менен Кытайдагы социалдык тармактарды салыштырмалуу изилдөө методологиясын түзүү саналат. Изилдөөчү сандык жана сапаттык талдоону айкалыштыруу менен уникалдуу изилдөө стратегиясын сунуштаган, бул саясий жана маданий контексттери ар башка болгон эки өлкөдөгү медиа процесстердин спецификасын тереңирээк түшүнүүгө мүмкүндүк берди.

Изилдөөчү Weibo (Кытай) жана Facebook (Кыргызстан) социалдык тармактарындагы жаңылыктар контентин талдоо менен маалыматтарды топтоону жеке өзү уюштурган жана өткөргөн. Изилдөө жаңылыктар постторунун мазмунун жана эмоционалдык маанайын сандык аспектилерди, ошондой эле сапаттык талдоону камтыган.

Диссертацияда жаңы медиа шарттарында журналистиканын трансформациясына өзгөчө көңүл бурулган. Изилдөөчү социалдык тармактардын жана санариптик платформалардын салттуу ЖМКларга тийгизген таасирин эске алуу менен журналисттердин ролундагы жана медиа керектөөдөгү өзгөрүүлөрдү талдаган.

Кыргызстан менен Кытайда социалдык тармактарды колдонууга жана кабыл алууга маданий жана социалдык факторлордун тийгизген таасирине терең талдоо жүргүзүлүп, медиа керектөөдөгү негизги айырмачылыктар менен окшоштуктар аныкталган.

Алынган натыйжалардын негизинде изилдөөчү мамлекеттик жана коомдук түзүмдөр, журналисттер, билим берүү мекемелери жана бизнес өкүлдөрү үчүн социалдык тармактарды натыйжалуу пайдалануу жана медиа стратегияларды иштеп чыгуу боюнча сунуштарды иштеп чыккан.

Докторант изилдөөнүн натыйжаларын 2023-жылдагы жана 2024-жылдагы илимий-практикалык конференцияларда, анын ичинде Ж. Баласагын атындагы КУУнун «Чет өлкөлүк PhD докторанттардын илимий изилдөөлөрүнүн натыйжаларын апробациялоо» аттуу конференциясында сунуштаган. Баяндаманын темасы катары Кыргызстан менен Кытайдын социалдык тармактарын аналитикалык салыштыруу тандалган.

Изилдөөнүн жыйынтыктары боюнча Scopus базасына кирген журналдарда үч макала жарыяланган:

1. «Analyzing the impact of social media on the formation of public opinion and trust in information in contemporary journalism in Kyrgyzstan» («National Communication Association» журналы). Макалада социалдык тармактардын коомдук пикирди калыптандырууга тийгизген таасири изилденген.
2. «Exploring the Dynamics of Multimodal Discourse in Social Media News: Addressing Research Gaps in Interaction, Affordances, and Temporal Patterns» («Forum for Linguistic Studies» журналы). Социалдык тармактардагы жаңылыктарды изилдөөчү мультимодалдык дискурстун динамикалык мүнөздөмөлөрүнө талдоо жүргүзүлгөн.
3. «Comparing Social Media in China and Kyrgyz Republic: Trends, Influence, and Cultural Differences» («Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication» журналы). Кытай менен Кыргызстандагы социалдык тармактардын өнүгүүсүндөгү айырмачылыктарга салыштырмалуу талдоо берилген.

**MINISTRY OF EDUCATION, SCIENCE, AND INNOVATION OF THE
KYRGYZ REPUBLIC**

JUSUP BALASAGYN KYRGYZ NATIONAL UNIVERSITY

SCHOOL OF DOCTORAL STUDIES

PhD PROGRAM IN "JOURNALISM"

As manuscript

УДК 141+070+(575.2+510)

WANG RUOXI

**Characteristics of the development of new media in Kyrgyzstan and China under
the growing influence of social networks (comparative analysis)**

Abstract of the dissertation for the Degree of Doctor of Philosophy (PhD)

Scientific supervisor:

Candidate of Physical and Mathematical
Sciences, Professor Taabaldiev K.A.

Overseas scientific co-director:

Candidate of Philosophical Sciences,
Associate Professor Kuantayev N.K.

Bishkek -2026

INTRODUCTION

Rationale and Significance. This dissertation is highly relevant due to the rapid paradigm shift from traditional media forms to digital platforms, a phenomenon most pronounced within social media environments. These structural changes have fundamentally altered communication patterns and information consumption. Social media has emerged as a primary source of news, increasingly superseding traditional mass media and playing a pivotal role in the formation of public opinion. In the contexts of Kyrgyzstan and China, with their divergent political and cultural landscapes, the influence of social media manifests through unique localized characteristics. Traditional media outlets are compelled to adapt to the burgeoning growth of digital platforms; thus, examining the media responses in these two nations helps identify successful strategies and adaptive approaches. The cultural and political distinctions between Kyrgyzstan and China provide a compelling basis for comparative analysis, enabling a deeper understanding of global media trends. Furthermore, the significance of this topic is underscored by the current scarcity of comprehensive research in this specific area, necessitating more detailed investigation and empirical analysis.

Alignment with National Interests and Research Programs. The subject of this dissertation—new media and social networks in Kyrgyzstan and China—is closely aligned with national priorities, including the maintenance of social stability, the stimulation of economic growth, the development of civil society, and the expansion of international influence. This study not only contributes to the understanding of media dynamics within these nations but also provides conceptual tools for effective public engagement, which is critical for the implementation of national strategies. Moreover, this research is situated within the context of large-scale scientific initiatives, such as the five-year "Media-K" program. This program is dedicated to supporting independent media in Kyrgyzstan, with a specific focus on enhancing the quality of news production and fostering media literacy among the population.

Research Aim and Objectives

The Aim of the Study: To investigate and compare the development and functioning of new media in Kyrgyzstan and China amidst the increasing influence of social networks, and to evaluate their impact on the respective media ecosystems of both countries.

Research Objectives:

- To define and describe the fundamental characteristics of new media that distinguish them from traditional media forms.
- To investigate the primary stages of new media development and establish a typology to highlight key milestones and formats that define the contemporary media environment and user-content interaction.
- To determine how new media have transformed journalistic workflows and shifted relationships with the audience.
- To delineate key theories and concepts explaining the impact of social networks on media consumption and production.
- To identify and describe contemporary methodological approaches to studying the influence of social media on journalism.
- To compare the developmental stages and features of the media spheres in Kyrgyzstan and China, identifying key similarities, differences, and their impact on the current state of their respective media landscapes.
- To conduct a comparative analysis of the development and operation of social networks within the media environments of Kyrgyzstan and China, identifying unique traits and functional differences.
- To develop a research methodology for the comparative analysis of news content in the social media of Kyrgyzstan and China.
- To perform a quantitative analysis of news content on the platforms Weibo (China) and Facebook (Kyrgyzstan).

- To conduct a qualitative analysis of the primary thematic categories of news posts on Weibo and Facebook, identifying key differences in the coverage of political, economic, social, scientific, cultural, and environmental issues.

Object of Research: The object of this study is social networks (Weibo and Facebook) within the media environments of the Kyrgyz Republic and the People's Republic of China.

Subject of Research: The specific features, functions, and influences of social networks on journalism and the information environment during digital transformation across two distinct politico-cultural contexts.

Scientific Novelty. The scientific novelty of this dissertation is reflected in several aspects, representing a significant contribution to the field of media studies. First, this work provides the first comprehensive comparative study of the media landscapes of Kyrgyzstan and China, focusing on social networks as primary platforms for news dissemination. In this context, the study addresses not only similarities and differences in themes and emotional framing but also identifies specific audience characteristics, behavioral patterns, and content consumption preferences. Second, the study employs an innovative mixed-methods approach, combining quantitative and qualitative analysis to reach a deeper understanding of the structure, content, and user impact of news messages. Specifically, the quantitative analysis identifies important statistical patterns, such as the preference for text-visual formats in China versus text-photographic formats in Kyrgyzstan, as well as variations in levels of trust regarding personal versus official news sources. Conversely, the qualitative analysis reveals the underlying meanings and subtexts of news posts, demonstrating how cultural and political contexts shape information perception.

The third aspect of novelty lies in the examination of how state and social structures influence content formation in social networks, revealing mechanisms of censorship and self-regulation in both media environments. The study finds that news content in China frequently emphasizes positive aspects of governance and national

achievements, whereas social media users in Kyrgyzstan demonstrate greater latitude in expressing critical views on politics and economics. This aspect not only enriches theoretical knowledge of media policy but also offers practical recommendations for developing media and information management strategies in the face of global challenges.

Thus, this dissertation represents a substantial contribution to the study of modern media practices and trends under the conditions of globalization and digital transformation. It opens new horizons for understanding the complex interconnections between media content, audiences, and socio-political structures, while offering new methodological frameworks for the analysis of media spaces across different countries and regions.

PRACTICAL SIGNIFICANCE AND KEY PROPOSITIONS

Practical Significance of the Research Findings. The practical utility of the results obtained in this doctoral study lies in their potential application across diverse sectors and at multiple institutional levels. First, the findings are of significant value to governmental and public entities responsible for the formulation and implementation of media and information policies. The empirical data regarding social media user preferences, their engagement with news content, and their levels of trust in various information sources allow for the more precise calibration of information dissemination strategies. Furthermore, these results facilitate the development of robust frameworks for information security and proactive countermeasures against disinformation.

Second, this research serves as a strategic resource for journalists, editors, and media professionals. The in-depth content analysis and identified trends in news perception provide a roadmap for effectively adapting media materials to meet the specific needs and expectations of target audiences.

Third, the study's outcomes are highly applicable within the pedagogical and academic spheres. University curricula in journalism, media communications, and

sociology can integrate these findings to enrich course modules and develop instructional materials that reflect contemporary shifts in the global media landscape. Additionally, this work establishes a foundational methodology for future comparative scholarly inquiries into media practices across divergent cultural and political contexts.

Fourth, the research offers actionable insights for the business community, particularly in the fields of marketing and advertising. A nuanced understanding of how social media users perceive various content types can assist in the design of more effective advertising strategies and marketing campaigns tailored to the specific characteristics of heterogeneous audiences.

In summary, the practical significance of this dissertation is manifested through a broad spectrum of applications aimed at optimizing media and information strategies, educational programs, and marketing solutions, while simultaneously enhancing general media literacy and fostering cultural exchange between nations.

Key Propositions for the Defense:

1. **Comparative Analysis of News Content:** The study demonstrates that substantial disparities exist in formats, authorship types, localization, and emotional framing of news posts on *Weibo* and *Facebook*, reflecting the distinct cultural and social landscapes of China and Kyrgyzstan. This evidence supports the argument that national media environments cultivate unique information ecosystems that fundamentally shape the perception and circulation of information.
2. **The Role of Social Networks in Public Opinion Formation:** It is established that social networks serve as a primary mechanism for shaping public opinion in both countries, albeit with contrasting focal points. In China, *Weibo* reinforces official government discourse and contributes to a positive national image, whereas in Kyrgyzstan, *Facebook* functions as a pluralistic platform for a wide spectrum of opinions and critical discourse.

3. **Thematic Structure and Content of News Posts:** Analysis reveals that while political and economic themes dominate both media spaces, the thematic emphasis differs significantly. In China, attention is concentrated on systemic successes and milestones, whereas in Kyrgyzstan, the discourse prioritizes the discussion of tangible societal problems and challenges. This suggests divergent priorities and interests among social media users in each respective country.
4. **Effectiveness of Diverse Content Formats:** The research identifies that hybrid formats (text integrated with photography or video) are the most resonant among users of both *Weibo* and *Facebook*. This underscores the necessity of a multimedia approach in generating effective news content that ensures high engagement and optimal information retention.
5. **Impact of Cultural and Social Factors on Social Media Usage:** The dissertation contends that cultural and social contexts are decisive factors in determining how users perceive and utilize social networks. In China, users exhibit a propensity for aligning with official positions and maintaining a positive communal image, whereas in Kyrgyzstan, users demonstrate a higher degree of openness toward criticism and the expression of diverse viewpoints.

These propositions collectively illustrate the novelty and academic rigor of the conducted research, emphasizing its contribution to the global understanding of social media functionality across varying cultural and social contexts.

PERSONAL CONTRIBUTION, AND APPROBATION

Structure and Scope of the Dissertation. The dissertation consists of an introduction, three chapters, a conclusion, and a list of cited sources. The total volume of the work is 131 pages.

Chapter 1. "Theoretical and Methodological Foundations of New Media Research," establishes the conceptual framework for studying new media and its influence on journalism.

- Section 1.1. "Conceptual Matrix of New Media: Definition, Essential Characteristics, and Related Categories," substantiates the necessity of refining the definition of "new media" amidst rapid technological evolution. The author emphasizes that the digital revolution and the transition to the internet environment have fundamentally altered modes of interaction, information exchange, and content consumption.
- Section 1.2. "Periodization and Typology of New Media," analyzes the historical evolution of the media environment, identifying key stages of development and highlighting how technological innovations and social transformations have influenced the production, distribution, and consumption of information.
- Section 1.3. "Transformation of Journalism in the Context of New Media," examines profound shifts in the journalistic field driven by digital channels—social networks, blogs, and mobile platforms. The traditional "intermediary" model is being replaced by a "many-to-many" model, where active user participation is integral to news creation and selection.
- Section 1.4. "Social Networks as a Distinct Model of Media Consumption and Production: A Review of Classical and Contemporary Theoretical Approaches," demonstrates how social networks have blurred the boundaries between producers and consumers, giving rise to democratized forms of information exchange.
- Section 1.5. "Modern Scientific Discourse on Social Media in the Context of Journalism: Trends in Theoretical Conceptualization," analyzes current scholarly approaches to news circulation and the automation of content production.

Chapter 2. "Methodology for Researching Social Networks in Kyrgyzstan and China," justifies the comparative methodological approach used to analyze these distinct media spaces.

- Section 2.1. "The Media Landscapes of Kyrgyzstan and China as Objects of Study: Retrospective Analysis and General Architecture," provides a comprehensive historical and technological analysis of both media systems.
- Section 2.2. "Specifics of the Development and Functioning of Social Networks in the Media Spaces of Kyrgyzstan and China as the Subject of Research," isolates unique traits of social media growth driven by divergent political, economic, and cultural contexts.
- Section 2.3. "Methodology and Research Strategy for the Comparative Empirical Study of the Current State of Social Media in Kyrgyzstan and the PRC," describes the mixed-methods approach (quantitative and qualitative content analysis) employed in the study.

Chapter 3. "Comparative Analysis of the Contemporary State of Social Media in Kyrgyzstan and the PRC," presents findings that demonstrate the unique media practices of both nations.

- **Section 3.1** provides a comparative analysis of news content on Weibo (China) and Facebook (Kyrgyzstan).

Formats: Weibo is dominated by rich media (text with photo: 42.3%; text with video: 38.1%). Kyrgyzstan's Facebook favors text with photos (58.3%).

Authorship: 89.4% of Weibo posts feature personal authorship, compared to 62.4% on Facebook, where there is a higher reliance on official sources (37.6% vs. 10.6%).

Localization: Weibo shows a balanced national (45.5%) and global (39.0%) focus. Facebook is heavily national-centric (67.4%).

Tone and Themes: While both are largely neutral, Weibo features more positive content (23.7%), whereas Facebook displays more negative/critical content (17.5%). Politics dominates both, but is more pronounced on Facebook (47.6% vs. 35.9%).

- Section 3.2. "Features of the Content Structure of News Posts: Qualitative Analysis," reveals significant differences in the thematic coverage and framing of political, economic, and social issues.

Personal Contribution of the Applicant and Approbation of Results. The applicant independently developed the conceptual matrix of new media and established a unique comparative research strategy for Kyrgyzstan and China. The applicant personally conducted the data collection and mixed-methods analysis of Weibo and Facebook content. Furthermore, the applicant formulated practical recommendations for government bodies, journalists, and educators.

The results were presented at several scientific conferences in 2023 and 2024, including the "Approbation of Scientific Research Results of International PhD Students at KNU named after J. Balasagyn."

The research findings are published in three articles indexed in the Scopus database:

1. "Analyzing the impact of social media on the formation of public opinion and trust in information in contemporary journalism in Kyrgyzstan" (*National Communication Association*).
2. "Exploring the Dynamics of Multimodal Discourse in Social Media News: Addressing Research Gaps in Interaction, Affordances, and Temporal Patterns" (*Forum for Linguistic Studies*).
3. "Comparing Social Media in China and Kyrgyz Republic: Trends, Influence, and Cultural Differences" (*Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication*).